

El Principat d'Andorra, amb els seus 68.000 habitants encabits al fons d'unes estretes valls dins un territori de 464 km², i els seus 10 milions de visitants l'any, constitueix una petita zona –el punt demogràficament més dens del Pirineu axial– on l'ús i l'abús de la natura ha estat i és quotidià i, de moment, creixent. La llista de les agressions ambientals és llarga i penosa i va des de la deforestació d'amplis boscos a causa de la indústria de les fargues al segle XIX fins als problemes que han esclatat durant les darreres dècades en forma de contaminació de l'aire, de l'aigua dels rius, dels aqüífers a causa dels abocadors de residus, de construcció indiscriminada a les cotes altes i, sobretot, d'extensió desmesurada de les pistes d'esquí.

Andorra va ser notícia l'octubre de l'any passat quan el Govern va clausurar precipitadament el forn incinerador de residus de la Comella, una instal·lació vella de més de vint anys, obsoleta i que, en el moment del tancament, emetia dioxines (un paràmetre que abans no havia estat mai controlat per l'administració) en una quantitat 1.100 vegades superior al màxim considerat tolerable per la Unió Europea. El cas del forn de la Comella va ser paradigmàtic d'una despreocupació endèmica per la sostenibilitat ambiental i va constituir un revulsiu perquè el govern prengué més seriosament, no sols la política de residus –en la qual fa pocs mesos va pactar una reorientació amb els ecologistes–, sinó les mesures de preservació i restauració mitjançant una legislació adequada que s'elabora actualment.

El canvi en les directrius governamentals ja havia estat forçat anteriorment pels estats veïns en dos altres temes emblemàtics: la netedat de l'aigua dels rius, per a la qual es construeix actualment una xarxa de depuradores, i la caça, que els darrers anys sembla regulada després de molt temps de furtivisme tolerat, especialment pel que fa a l'isard.

Resta, però, el gran perjudici territorial que causa el desmesurat, i de moment no aturat, creixement de les estacions d'esquí, base d'un turisme de masses en què s'assenta en bona part l'economia del país. Les dades són escruixidores: dels

Andorra

Un territori hipotecat

El negoci de l'esquí ha esdevingut, a Andorra, la gallina dels ous d'or.

274 km² d'extensió territorial per damunt dels dos mil metres, 45 km², és a dir, més del 16%, és ocupat per pistes i instal·lacions d'esquí. Si les ampliacions en curs o projectades es porten a terme, la superfície ocupada passarà a ser de 75,99 km², és a dir, un 27,7% del territori per sobre dels dos mil metres. Això, sense comptar els accessos per carretera ni els telecables d'enllaç de les poblacions com Encamp, Canillo, Soldeu i Arinsal, més el projectat des de la Massana.

Aquest model, decididament insostenible, ha estat poc contestat políticament, en un país on gran part dels interessos de la majoria i l'oposició es confonen. En canvi, sí que ho ha estat per les associacions i plataformes ecologistes –com l'Associació per a la Defensa de la Natura (ADN), que ha fornit a EL TEMPS Ambiental les dades que donem–, molt arrelades en la societat i capaces de mo-

bilitzar molts ciutadans. L'acció d'aquestes entitats se centra en l'exigència d'una moratòria en les agressions al territori pel que fa a construcció d'edificis i ampliacions d'estacions, i en l'obertura d'un debat nacional sobre model ambiental. L'última actuació ha tingut lloc fa poques setmanes en forma de concentració al port de Cabús, fronterer amb el Pallars Sobirà, en oposició al projecte d'una macroestació que uniria l'estació d'Arinsal-Pal amb les estacions projectades a les valls catalanes de Tor i d'Alins. En aquest acte, organitzat conjuntament per ADN i la plataforma pallaresa Lo Pi Negre, es va constatar que aquelles valls de Catalunya s'inclouen dins el Parc Natural de l'Alt Pirineu, creat recentment per la Generalitat, i que resseguirà una gran part de la frontera catalanoandorrana.

Àlvar Valls